

**אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה**

2013-2014

תשע"ד

המחלקה לחינוך

שם הקורס בעברית: אוטונומיה ומימוש עצמי

מס' קורס: 129-2-0060 סמ' א' – 129-2-0070 סמ' ב'

שם המרצה: פרופ' רוני אבירם

יעדי ההוראה:

השיעור יעסוק בהתפתחות מבני המחשבה עליהם מבוססת התפיסה ההומניסטית העכשווית של מימוש עצמי ויבהיר את ייחודיותה ביחס לתפיסות התפתחות אישיות אחרות, שורשיה העמוקים בתרבות המערבית וחשיבותה עבורנו היום, ויחדד את משמעותה המושגית והמעשית. ננתח ונדון בקטעים מהטקסטים הגדולים המשקפים את התפיסה ההומניסטית ואת מבני היסוד שלה מימינו ועד לתקופתו של אפלטון. התלמידים יתבקשו לנתח את קטעי הטקסטים לאור שאלות מנחות שיוצגו בכיתה, להציג את התשובות העולות מהם, ולבקר אותן. השיעור דורש עניין רב בהבנת המושג "מימוש עצמי" ושורשיו, ומחויבות גבוהה לעיון וניתוח מעמיקים של הטקסטים.

פרשיות לימודים:

מסטר א

1. מטרת השיעור, המבנה, והדרישות שלו
- 2-3. דיון ראשוני: מה זה "מימוש עצמי" ו"אושר"
4. הנחות היסוד של הערך של מימוש עצמי+ שאלון לבחינה והשוואה של תפיסות לפי מושג המימוש העצמי שבבסיסן
5. תפיסות שאינן מבוססות על הערך של מימוש עצמי
- 6-8. אפלטון והצבת היסודות לערך המימוש העצמי
9. התנוונות הקונספט האפלטוני: הניאו-פלטוניזם והנצרות
- 10-11. מרד ההשכלה בתפיסה הנוצרית והיווצרות אידיאל האגואיסט הנאור
- 12-14. מחיר התפיסה המודרנית והביקורת עליה

מסטר ב

15. רוסו ומקורות התפיסה הרומנטית
16. גתה והרומנטיקונים המוקדמים: אבותיה של התפיסה המודרנית של מימוש עצמי

17-18. ביטוי התפיסה הרומנטית אצל מיל

19-20. ביטוי התפיסה הרומנטית אצל ניטשה הצעיר

21 - עד סוף הסמסטר. ביטויים עכשוויים של תפיסת המימוש העצמי: דיונים לפי בחירת המשתתפים בשיעור

דרישות והרכב ציון הקורס *

משקל בציון הסופי **	
נוכחות	- % _____
בחנים ***	- % _____
עבודות	- % _____ 100
מבחנים	- % _____
סוירים	- % _____
סה"כ	- 100%

רשימה ביבליוגרפית:

- אוגוסטינוס, *יודויים*, ידיעות אחרונות 2001 (היילרן, ספריה)
אפלטון, "המשתה", בתוך: *כתבי אפלטון* כרך ב' (תרגום י. ליבס), שוקן (היילרן, ספריה)
אפלטון, "פידרוס", בתוך: *כתבי אפלטון* כרך ג' (תרגום י. ליבס), שוקן (היילרן, ספריה)
בן-שחר, ט., *באושר ובאושר: כיצד לחיות חיי סיפוק ושמחה, פסיכולוגיה חיובית בחיי היומיום*, מטר 2008 (היילרן)
גתה, *ווילהלם מייסטר: שנות החניכות* (תרגום י. כפכפי), הקיבוץ המאוחד 1979 (היילרן, ספריה)
דקרט, *רגשות הנפש*, רסלינג 2007 (היילרן, ספריה)
הובס, ת., *לויתן, או, החומר, הצורה והכוח של מדינה כנסייתית ומדינתית*, שלם 2009 (היילרן, ספריה)
וולטר, *קאנדיד*, צ'ריקובר 1993 (היילרן, ספריה)
יום, *מסכת טבע האדם*, מאגנס 1954 (היילרן, ספריה)
מיל, ג' ס., *על החירות*, מאגנס 2002 (היילרן, ספריה, חנות)
ניטשה, פ., "שופנהאור כמחנך", בתוך: *מסות על חינוך לתרבות*, מאגנס 1999 (היילרן, ספריה, חנות)
סקינר, ב. פ., *מעבר לחירות ולכבוד*, צ'ריקובר 1977 (היילרן, ספריה)
פלוטינוס, *אנאדות* (תרגום נ. שפיגל), מוסד ביאליק 1978 (היילרן, ספריה)
פסקל, *הגזים*, מאגנס, 1980 (היילרן, ספריה)
רוג'רס, ק., *חופש ללמוד*, ספרית פועלים 1977 (היילרן, ספריה)
רוסו, ז', *הוידויים*, כרמל 2000 (היילרן, ספריה)
רוסו, ז', *הזיות של מטייל בודד* (תרגום א. ערקבי), כרמל 1992 (היילרן, ספריה, חנות)
רוסו, ז', "מסה על האמנויות והמדעים", בתוך: *מאמרים*, מאגנס 1993 (היילרן, ספריה)
רוסו, ז', "על המקור והיסודות של אי השוויון בין בני האדם", בתוך: *מאמרים*, מאגנס 1993 (היילרן, ספריה)

רילקה, ר., *מכתבים אל משורר צעיר*, מחברות לספרות (1944) (היילרן, ספריה)

יקבעו בתחילת הקורס ולכל המאוחר בשבועיים הראשונים של הסמסטר ולפני תום תקופת השינויים. *

אין לשנות את מרכיבי הציון הסופי במהלך הסמסטר. **

על המורה להודיע מראש על סוג הבחנים ומועדם. ***

10-11. The Enlightenment rebellion against the Christian perception and the birth of the ideal of the enlightened egoism

12-14 . The shortcomings of the modern perception and its critique.

Second semester

15. Rousseau and the origins of the romantic perception.

16. Goethe and the early romantics: the founding fathers of the modern perception of self-fulfillment.

17-18. Manifestations of the romantic perception in Mill.

19-20. Manifestations of the romantic perception in the young Nietzsche.

21-end: Current expressions of self-fulfillment perceptions: discussions in subjects selected by the students.

Course requirements:

משקל בציון הסופי **	
נוכחות	- % _____
בחנים ***	- % _____
עבודות	- % _____ 100
מבחנים	- % _____
סיורים	- % _____
סה"כ	- 100%

Bibliography:

- אוגוסטינוס, *ידיימס*, ידיעות אחרונות 2001 (היילרן, ספריה)
אפלטון, "המשתה", בתוך: *כתבי אפלטון* כרך ב' (תרגום י. ליבס), שוקן (היילרן, ספריה)
אפלטון, "פידרוס", בתוך: *כתבי אפלטון* כרך ג' (תרגום י. ליבס), שוקן (היילרן, ספריה)
בן-שחר, ט., *באושר ובאושר: כיצד לחיות חיי סיפוק ושמחה, פסיכולוגיה חיובית בחיי היומיום*, מטר 2008 (היילרן)
גתה, *וילהלם מייסטר: שנות החניכות* (תרגום י. כפכפי), הקיבוץ המאוחד 1979 (היילרן, ספריה)
דקרט, *רגשות הנפש*, רסלינג 2007 (היילרן, ספריה)
הובס, ת., *לזיתן, או, החומר, הצורה והכוח של מדינה כנסייתית ומדינתית*, שלם 2009 (היילרן, ספריה)

וולטר, קאנדיד, צ'ריקובר 1993 (היילרן, ספריה)
יום, מסכת טבע האדם, מאגנס 1954 (היילרן, ספריה)
מיל, ג'. ס., על החירות, מאגנס 2002 (היילרן, ספריה, חנות)
ניטשה, פ., "שופנהאור כמחנך", בתוך: מסות על חינוך לתרבות, מאגנס 1999 (היילרן,
ספריה, חנות)
סקינר, ב. פ., מעבר לחירות ולכבוד, צ'ריקובר 1977 (היילרן, ספריה)
פלוטינוס, אנאדות (תרגום נ. שפיגל), מוסד ביאליק 1978 (היילרן, ספריה)
פסקל, הגיגים, מאגנס, 1980 (היילרן, ספריה)
רוג'רס, ק., חופש ללמוד, ספרית פועלים 1977 (היילרן, ספריה)
רוסו, ז', הוידויים, כרמל 2000 (היילרן, ספריה)
רוסו, ז', הזיות של מטייל בודד (תרגום א. ערקבי), כרמל 1992 (היילרן, ספריה, חנות)
רוסו, ז', "מסה על האמנויות והמדעים", בתוך: מאמרים, מאגנס 1993 (היילרן, ספריה)
רוסו, ז', "על המקור והיסודות של אי השוויון בין בני האדם", בתוך: מאמרים, מאגנס 1993
(היילרן, ספריה)
רילקה, ר., מכתבים אל משורר צעיר, מחברות לספרות (1944) (היילרן, ספריה)